

СИГНАЛИСТИЧКИ МОСТ ИЗМЕЂУ ПОЕЗИЈЕ, ИЛУСТРАЦИЈЕ И АНИМАЦИЈЕ ПРОЈЕКАТ „ЕХО КРАТКИХ СЛИКА“

Сигнализам и биће.

Сигнализам у својој основи, опредељењу и акцији подразумева највише облике хуманизма. Ако је историја западноевропске филозофије, по Мартину Хајдегеру, историја заборава бића, онда сигналистичко мишљење и сигналистичка уметност представљају поновно трагање и откривање тог пепелом разноразних доктрина запретаног бића. Мирољуб Тодоровић, Хаос и космос, 1994.

ПРОЈЕКАТ „ЕХО КРАТКИХ СЛИКА“ има за циљ развој и излагање уметности у дигиталној сфери, прихватању дигиталних технологија у модерној уметности и техничко-креативним трансформацијама различитих етапа живота кратке уметничке форме од речи, стиха, цртежа, дигиталне слике до кратког дигиталног филма. Дело-скуп радова на интернету је по структури интерактивна дигитална анимација у новомедијском уметничком деловању а у свом естетско поетском смислу је инспирисано ХАИКУ поезијом и илустрацијом. Тежила сам да покажем како је пројекција идеје постала вандисциплинарна, да дам преглед, али и отворим расправу о сигналистичкој уметности у савременом друштву у области дигиталног филма. Пројекат је настајао у периоду од 2012 до 2017 године, и још увек траје.

Изабрала сам илустрације Cindy Throntons¹ и два стиха мултимедијалне уметнице Гордане Петковић, која у себи носе идеју суочавања и препознавања свог унутарњег бића, као врхунско умеће и пут трагалаца.

У ткању времена
Сустрет са собом
Препознајем лик

Сустрет са собом је једн од цивилизацијских питања сваког људског бића, у било ком времену живело. Други стих је опет, метафора екоцентризма – става да човек није најважније биће, већ једно од бића у заједници природе и космоса.

Брдима плавим
Сам се шета
Зачарани смех

„Највећа човекова добра јесу хармонија и слобода, а стичу се спонтаним праћењем сопствене природе. „ О својим стиховима говори Гордана Петковић.

Поезију, а нарочито хаику стихове није лако превести. Не само да их свако тумачи и доживљава на свој начин, него и јединствену поруку треба пренети у духу

---

¹ <http://ehors.weebly.com/ilustracije.html>

језика и народа! Ухватити се у коштац са преводом хаику поезије, за овај "кратки" али захтеван подухват требало је имати храбрости! Преводи стихова су резултат међународног тимског рада. Користим прилику да наведем учеснике који су били расположени да на свом језику прочитају стихове и пошаљу одређени зарис:

Ивона Станковић / СРБИЈА / , Уметник

Никола Иванић / СРБИЈА / , Уметник

Soudabeh Babagar / ИРАН / , Редитељ документарних филмова

Raul Alberto Dias /GVINEJA, BISAО – СРБИЈА/, Фронтмен групе Со Саби

Виданка Мишић / СРБИЈА/ дипл. Филолог

Елена Борзова /РУСИЈА/ Позоришна и филмска глумица

Александар Костјученко /РУСИЈА/ Директор фестивала Златни витез

Hui-ching Tseng /TAIWAN/ *Studio Art at Queens College*

Миломир ИЛИЋ /London, United Kingdom/ АУТОР поезије

Вид Вукасовић /СРБИЈА/ Виртуоз кратке форме

Милош Мандић / СРБИЈА / , Уметник

Бранислав Мишић / СРБИЈА / , Концептуални уметник

Уметник није само онај који ствара дело, уметник је онај који нас уводи у причу о уметности. Уметник је нека врста редитеља или боље рећи продуцента који кроз уметност реализује своје идеје. Основно тумачење уметности се пребацује са аспекта стварања узвишеног, до сада „невиђеног“ дела за припрему и организацију СИТУАЦИЈЕ у којој ће се десити неодређен, чудан и неочекивани обрт.

Авангарда у својој суштини, иако различито тумачена и из различитих углова сагледавана, у зависности од школе која гради свој поглед, носи експерименталност и интердисциплинарност. Немачки теоретичар Авангарде, Петер или Питер Биргер (*ErnstPeterBurger*) средином друге деценије ХХ-ог века за парадигму авангарде узима ДАДУ. Он ДАДУ види као појаву која је довела до промене у односу уметника према самом чину стварања, промене уметника према односу са друштвом и промене статуса, промене схватања шта је уметничко дело и како се оно може разумети, доживети и у крајњој линији интерпретирати.

Ослонац у теорији ДАДЕ, пројекат ЕХО КРАТКИХ СЛИКА препознаје у приступу да је уметник онај који припрема сцену за догађај који ће се „десити“ а публика ће тај догађај препознати као уметност.

Ако продубимо тему у том правцу, морам додати и да је концепт неоаде близак једној од друштвено еманципаторских позиција на којима се заснива флуksус.. Флуksус уметници раде како са медијима западне културе (традиција музике, електроника, филм, видео, издаваштво) тако и са будистичким и зеновским концептима свести, случаја, просветљења (уместо естетског уживања очекује се зеновско пробуђење од флуksус акција), са чиме се уметнички пројекат ЕХО КРАТКИХ СЛИКА идентификује и идејно означава. У савременој сфери сигналистичког обликовања уметничке мисли, дигитални кратки филм и анимација чине средство изражавања емоција и осећања, исконску потреба уметника да се отелотвори, да комуницира, искаже свој суд и пренесе своје мишљење. Дигитални кратки филм представља спону која тежи да премости јаз између уметничке апстракције и ограничења која поставља ново време са новим захтевима и

технологијама, односно потребом да нови медији буду место презентације рада али са проширеном функцијом и улогом у виду комуникацијске платформе. Да ли су то само ограничења или и проширени спектар могућности, нарочито у фази повратне информације од стране публике, која је замишљена као део финалног рада, показао је овај уметнички пројекат.

Ограниченост дигиталног филма је парадоксално формална и стилска неограниченост која често доводи до перцептивног, емотивног и сазнајног засићења посматрача. Форма и садржајност кратког дигиталног филма превазилази ова ограничења стварајући погодан медијум за технички и поетски приступ уметника у коришћењу наративни, изражајних, презентационих и догађајних потенцијала анимације и филма за истраживање на бази програмабилности и интерактивности.

„ОДУВЕК МЕ ЈЕ ФАСЦИНИРАО АНИМИРАНИ ФИЛМ. У ДЕТИЊСТВУ КАО ГЛЕДАОЦА А КАСНИЈЕ И КАО НЕКОГ КО ЈЕ У АНИМАЦИЈИ ПРОНАШАО СРЕДСТВО ИЗРАЖАВАЊА. НА ОВИМ СТРАНИЦАМА САМ ПРИКАЗАЛА РАЗВОЈ УМЕТНИЧКОГ ПРОМИШЉАЊА И НЕРАСКИДИВЕ ВЕЗЕ ПОЕЗИЈЕ, ЦРТЕЖА -ИЛУСТРАЦИЈЕ И ФИЛМА. ПОШТО СВЕДОЧИМО РАЗВОЈУ НОВИХ ТЕХНОЛОГИЈА, ХАЈДЕ ДА ИСКОРИСТИМО ЊИХОВЕ ПРЕДНОСТИ И ТОК УМЕТНОСТИ ПУСТИМО ДА ДАЉЕ НЕСПУТАНО ТЕЧЕ ПУТЕМ :

РЕЧ - ЦРТЕЖ – СЛИКА - ПОКРЕТНЕ СЛИКЕ.

ХАЈДЕ ДА ОТКРИЈЕМО У КОМ ПРАВЦУ ЋЕ НАС СВЕ ЗАЈЕДНО ОДВЕСТИ АВАНТУРА И ЖЕЉА ДА ОД ГЛЕДАОЦА ПОСТАНЕМО АУТОРИ. “

Снежана Трстењак аутор пројекта "Ехо кратких слика"

На овај начин сам се обратила публици, на првој страници сајта Ехо Кратких Слика, како бих изразила жељу да се уметност приближи, изложи и прихвати преко једног од најмоћнијих медија данас, на један активан и интересантан начин, са идејом да се публика опроба као креатор у областима експеримента, монтаже, анимације и режије, израдом и слањем ФИЛМОВА који заједно чине пројекат Ехо Кратких Слика, а са циљем да се пробуди комуникација и подстакне стваралачки дух.

Пристигла су укупно 52 рада, али је 43 постављено на сајт.²

У току Израда кратког филма - што је делом међу младима постала и мода, (данас се филмови праве и помоћу мобилних телефона) искоришћен је као метод приближавања и мотивације, на крају и едукације која није само информативна, или наметнута, него и афирмативна.

Анимирала сам 9 кратких самосталних радова. Неки радови су били инспирисани са два стиха Гордане Петковић, а неки илустрацијама *Cindy Tronton* (Ехо1, Ехо2...Ехо9).

Радећи филмове, тежила сам да досегнем нарацију ХАИКУ поезије, да поетску реч, кроз лични Простор преточим у низ кратких анимација. У фокусу мог рада су људске душе и емоције, Човек стилизован као Кућа чију унутрашњост није могуће упознати ако Вам сама не „отвори врата“. „Куће“ смештене у низ свакодневних, препознатљивих ситуација и односа.

---

² <http://ehors.weebly.com/filmovi-publike.html>

Те кратке видео форме сам назвала Иницијални филмови³. Затим сам их монтажно реструктурирала⁴ како бих примером објаснила Публици шта се очекује од њих ако желе да се својим радом прикључе пројекту. „Родила“ су се два нова рада: кратки филм „ОДЛУКА“ на основу видео рада Ехо 4 и „ДУШЕ ПОЕТА“ на основу видео рада Ехо9. Након свега, и сама сам се ставила у улогу Публике, вратила се на сам почетак и урадила још два кратка анимирана филма „ОГЛЕДАЛО СТВАРНОСТИ“ и „ЧЕЖЊА“.

Акцент у пројекту сам пребацила на публику, односно уметнике и аматере, који ће инспирисани постојећим садржајем мењати га, играјући се њиме презентовати своју визију и стварати нов садржај, чиме се публика изражава а пројекат обогаћује (конзумент је истовремено и креатор). Стваралаштво по природи подразумева знатније и оригиналност, па је моје полазиште било везано за питање: Да ли се брише граница између уметника и публике? Да ли сви постајемо уметници? Ако су сви уметници, онда нема уметности?

Нису сви пристигли филмови (публиковани филмови публике) уметничка дела, и нису сви који ураде филм уметници, али њихов одговор на уметност није пасиван него активан. Деловање у области промене статуса уметничког дела публику подстиче на експеримент, прожимање, провокацију и преиспитивање кроз дело дигиталне уметности интердисциплинарног карактера. Интердисциплинарност као концепт отвара следећу тему: На који начин и у којој мери аутор анимираног колективног дела, задржава право на слободу изражавања мисли и идеја, а у којој мери се прилагођава субјекту, тражећи и откривајући нове начине комуникације? Сигнализам у теоријској поставци пројекта је основа, са друге стране је тренутак у реакцији публике, али и будућност у ширењу идеје преиспитивања. Пројекат Ехо кратких слика поседује глобални и тотални стваралачки концепт који тежи да успостави нов систем вредности, као што и сигналистичка пракса очекује од уметника и уметничког деловања.

Поента пројекта није објашењење техно-културних трансформационих процеса кроз уметност, већ креирање слика, наратива и симбола који су нам неопходни да бисмо могли да се културно и социјално разумемо, да се адаптирамо и поново одредимо у драматичним променама изазваним такозваном Дигиталном револуцијом. Популаризација уметности кроз могућности које пружају нове технологије, кроз такмичарски дух и дух једног новог времена, једну тенденцију културе у доба мас-медија, односно тенденција ка изградњи такозваног партиципаторног карактера друштва, у којем влада знатно већи степен сарадње и солидарности, и жеље за заједничким учешћем.

др Снежана Трстењак

³ <http://ehors.weebly.com/ponu273ene-animacije.html> Понуђене анимације

⁴Пример 1- Реструктурирање анимације Ехо1 у Ехо5, Ехо4 у филм „ОДЛУКА“ и Ехо9 у филм „ДУШЕ ПОЕТА“.

Текст је део Докторског уметничког пројекта: ЕХО КРАТКИХ СЛИКА (играно-анимирани кратки филм, у интеракцији са публиком) др Снежана Трстењак ; *Ментор: Јелица Бокић, редовни професор Факултета драмских уметности; УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ, Интердисциплинарне студије, Дигитална уметност, докторске студије; Београд, јун, 2017.*

Литература:

Џим Лефтвич, *Magija signalizma - zbornik radova 2016.*, Everest media - Beograd, Шест Месеци Није Пресуда Six Months Aint No Sentence 2014 Књига 77.

Dobrica Kamperelić: Miroљub Filipović Filimir, Signal no. 21, 2000, 32.

Luka Prošić: Tajne signalizma. Signal no. 21, 2000, 72-74.

Џим Лефтвич, *Magija signalizma - zbornik radova 2016.*, СУБЈЕКТИВНЕ АСЕМИЧКЕ ПОСТАВКЕ, Everest media – Beograd 2016,

Мр. Миодраг Медиговић, *Експериментални филм и алтернативна опредељења, ФЕСТИВАЛ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ДОКУМЕНТАРНОГ И КРАТКОМЕТРАЖНОГ ФИЛМА*, Београд 2002

Satinder P. Gill (ed.), *Cognition, Communication and Interaction*, Springer, London, 2008.

Dan O'Sullivan & Tom Igoe, *Physical Computing*, Thomson Course Technology, Boston, 2004.

Др Мишко Шуваковић, *Појмовник модерне и постмодерне ликовне уметности и теорије*, САНУ, Прометеј, Београд, Нови Сад, 1999.

Адријан Сарајлија, *Magija signalizma - zbornik radova 2016.*, Everest media - Beograd, Међународна културна мрежа Пројекат Растко - Beograd, 2016. god.

Leonard, Koren: *Wabi-Sabi for Artists, Designers, Poets and Philosophers*, Stone Bridge Press, Berkley, 1994

Magija signalizma - zbornik radova 2016., Everest media - Beograd, Међународна културна мрежа Пројекат Растко - Beograd, 2016. god.

Šuvaković Miško, *Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950. godine*, Beograd – Novi Sad, Srpska akademija nauka i umetnosti, Prometej; 1999

Addiss, Stephen/Yoshiko, Audrey: *How to Look at Japanese Art*. New York, 1996.

Codrescu, Ion: *The Spirit of Haiga, An Interview by Jeanne Emrich, Reeds Contemporary Haiga*, Haiga, Vol. 4, 2006.

Addiss, Stephen: *Haiga: Takebe Sōchō and the Haiku-Painting Tradition*. Richmond, Virginia: University of Richmond, 1995.

Референтне мултимедије:

Gagnon, Jean, Pockets Full of Memories, Daniel Langlois Foundation, 2008.

<http://www.fondation-langlois.org/html/e/page.php?NumPage=329> Anon., Guy Debord > Quotes, Good Reads, n.d. <http://www.goodreads.com/author/quotes/15819>.

Guy_Debord Anon., Warhol Was Right About '15 Minutes Of Fame, npr.org., October, 2008.

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=95516647>

Rouse, Margaret, Deep Web, WhatIs.com, October, 2006.

<http://whatis.techtarget.com/definition/deep-Web>